

Från Laffer - till verklighet

En empirisk studie över hur förändringar i marginalsatser påverkar skatteintäkter och en diskussion om effekterna av värnskattens borttagande

Dan Oraham & Christoffer Reijer

Abstract

Denna uppsats syftar till att undersöka effekterna av förändringar i marginalsatser på skatteintäkterna och dra slutsatser om avskaffandet av värnskatten i Sverige. För att undersöka syftet genomfördes två regressionsanalyser.

Den första regressionsanalysen genomfördes för att undersöka sambandet mellan marginalsattesatsen och skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP för alla OECD-länder. Resultatet visade en signifikant positiv koefficient med ett värde på 0.267 för länderna till vänster om toppen av Lafferkurvan och en obetydlig effekt för länderna till höger om toppen.

För att undersöka effekterna från avskaffandet av värnskatten användes även data specifikt för Sverige för att undersöka effekterna av förändringar i marginalsatser på olika skatteintäkter. Tyvärr gav regressionsanalysen inga signifikanta resultat, möjligen på grund av brist på tillräckligt med data efter avskaffandet och otillräcklig statistik.

Trots brist på signifikanta resultat kunde vissa indikationer av konsekvenserna av avskaffandet av värnskatten i Sverige observeras genom analys av trendlinjer av olika svenska skattetyper. Resultaten visade en initial nedgång i skatteintäkter för statliga förvärvsinkomster (statlig inkomstskatt) efter borttagandet, följt av en snabbare ökning än för andra skattetyper året därpå.

Det krävs dock mer tid för att bedöma de verkliga beteendeffekternas inverkan. Resultaten är också osäkra på grund av svårigheter att analysera reformens effekt helt oberoende av andra faktorer. För att få mer pålitliga och detaljerade resultat rekommenderas ytterligare forskning med tillgång till mer omfattande och detaljerad data.

Kandidatuppsats Nationalekonomi, 15hp

Vårtermin 2023

Handledare: Katarina Nordblom

Institutionen för nationalekonomi med statistik

Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

1. Introduktion	1
2. Bakgrund och teori	3
2.1 Skatt	3
2.2 Det svenska skattesystemet och marginalsatter	3
2.3 Värnskatte	7
2.4 Lafferkurvan	8
2.4.1 <i>Internationell forskning om Lafferkurvan</i>	10
3. Data	11
3.1 Deskriptiv statistik	11
3.1.1 <i>Internationella studien</i>	11
3.1.2 <i>Svenska studien</i>	12
4. Metod	15
4.1 Teoretisk bakgrund och empirisk kontext	15
4.2 Sökstrategi	16
4.3 Forskningsdesign och populationer	17
4.3.1 <i>Internationella studien</i>	17
4.3.2 <i>Svenska studien</i>	17
4.4 Regression	18
4.4.1 <i>Internationella studien</i>	18
4.4.1.1 <i>Kontrollvariabler</i>	19
4.4.2 <i>Svenska studien</i>	20
4.4.2.1 <i>Kontrollvariabler</i>	20
5. Resultat	22
5.1 <i>Internationella studien</i>	22
5.2 <i>Svenska studien</i>	24
6. Diskussion	28
6.1 <i>Internationella studien</i>	28
6.1.2 <i>Andra signifikanta kontrollvariabler</i>	30
6.2 <i>Svenska studien</i>	31
6.2.2 <i>Andra signifikanta variabler</i>	33
6.3 <i>Internationell forskning</i>	34
7. Slutsats	35
8. Referenser	37

1. Introduktion

I detta kapitel introduceras vikten av skatteintäkter för det moderna samhället och finansieringen av den offentliga sektorn. Teorier som Lafferkurvan och beteendeförändringar i samband med avskaffandet av värnskatten diskuteras. Kapitlet avslutas med att fastställa syftet med uppsatsen och de frågeställningar som kommer att undersökas.

Skatteintäkter spelar en avgörande roll för det moderna samhällets funktion eftersom de utgör grunden för finansiering av den offentliga sektorn (Skatteverket, 2022). Det är därför av yttersta vikt för ett lands politiska ledarskap att fastställa lämpliga skattesatser på arbete som maximerar skatteintäkterna. Enligt vissa nyliberala teorier, till exempel Lafferkurvan, leder höjningar av skattesatsen inte nödvändigtvis till ökade skatteintäkter. En omdiskuterad skatt inom detta sammanhang har varit värnskatten, en extra skatt på höga inkomster, som infördes 1995 och avskaffades 2020 (Regeringen, 2019). Eftersom effekterna av värnskattens borttagande är outforskade ämnar denna uppsats att fylla den forskningsluckan. Frågan om existensen av värnskatten är inte oerhört avgörande för skatteintäkterna i sig. Emellertid kan en diskussion kring konceptet, såsom Lafferkurvan, potentiellt leda till ökad effektivitet i hela skattesystemet.

Det har framkommit genom flera studier innan avskaffandet att om värnskatten skulle avskaffas, skulle det troligtvis leda till beteendeförändringar. Detta skulle i sin tur öka incitamenten för människor att arbeta mer, samtidigt som det minskar incitamenten för skatteplanering. Som en följd av detta skulle det kunna öka skatteintäkterna, vilket skulle göra borttagandet av skatten självfinansierande (Lundberg, 2016).

Å andra sidan finns det teorier som visar att en reduktion i marginalskatten går hand i hand med ökad ojämlik ekonomisk fördelning, där förmögenheterna för de allra rikaste läggs på hög (Piketty, Saez och Sancheva, 2014). Låga marginalskatter för de allra rikaste leder enligt Piketty till rent-seeking beteende, där dessa individer strävar efter att maximera sin egen inkomst genom att utnyttja fördelaktiga skattesystem och skatteplaneringstekniker. Fokus på

egen vinning prioriteras då framför produktiva investeringar och ekonomisk tillväxt som gynnar samhället som helhet.

Syftet med denna uppsats är att undersöka effekterna av förändringar i marginalskatter på skatteintäkterna och undersöka effekterna från borttagandet av värnskatten i Sverige. För att erhålla en bredare och mer holistisk förståelse av ämnet är det viktigt att inkludera en internationell dimension i frågeställningen. Genom att analysera och jämföra skattepolitiska åtgärder och deras resultat i olika länder kan man få insikt i hur olika skattesystem påverkar skatteintäkterna, även i Sverige.

- Vilken effekt har förändringar i marginalskatter på skatteintäkter ur ett internationellt perspektiv?
- Vad blev effekten på skatteintäkterna för år 2020 och år 2021 i Sverige efter borttagandet av värnskatten?

2. Bakgrund och teori

Kapitel 2 handlar om skatter och teorier om marginalskatter. Kapitel beskriver skattens funktion som en lagstadgad inbetalning för att finansiera offentliga tjänster och bidra till en rättvis fördelning av resurserna i samhället. Det svenska skattesystemet och principen om progressiv beskattning förklaras. Vidare diskuteras forskning om inkomstomvandling, optimal beskattning, effekter av skatteförändringar på höginkomsttagare och företag samt avskaffandet av värnskatten. Slutligen presenteras teorin om Lafferkurvan och dess koppling till skatteintäkter och arbetsutbud.

2.1 Skatt

Skatt är en lagstadgad inbetalning till det allmänna utan direkt motprestation. (Nationalencyklopedin, u.å). Skatten används sedan för att finansiera olika offentliga tjänster och program som är tillgängliga för invånarna i samhället. Exempel på sådana tjänster och program inkluderar utbildning, hälso- och sjukvård, infrastruktur och försvar. Ett av de viktigaste syftena med skatt är att samla in pengar för att finansiera dessa offentliga tjänster som är nödvändiga för att upprätthålla en fungerande samhällsstruktur. Utan skatter skulle staten inte ha tillräckligt med medel för att kunna erbjuda dessa viktiga tjänster. Skatt har också som syfte att bidra till en mer rättvis fördelning av resurserna i samhället. Genom att de som tjänar mer betalar högre skattesatser, kan samhället bidra till en mer jämlik fördelning av inkomst och välstånd. På så sätt kan skattesystemet bidra till att minska klyftorna mellan olika samhällsgrupper (Skatteverket, 2017).

2.2 Det svenska skattesystemet och marginalskatter

Det svenska skattesystemet har en komplex struktur och omfattar flera olika typer av skatter och avgifter. Förutom de vanliga inkomstskatterna finns det även moms, arbetsgivaravgifter och andra avgifter som också bidrar till statens intäkter. Inkomstskatt är den enda skatten i det svenska skattesystemet som tillämpas progressivt. Progressiv beskattning innebär att skattesatsen ökar i proportion till inkomstnivån. Detta innebär att ju högre inkomst man har, desto högre skattesats betalar man i procent av sin inkomst. Progressiv inkomstbeskattning är utformad för att uppnå en rättvis fördelning av skattebördan i samhället. Den bygger på principen att de som har högre inkomster bör bidra mer till samhället genom att betala en

högre andel av sin inkomst i skatt. På så sätt kan skattesystemet bidra till att minska ekonomisk ojämlikhet och främja en mer jämlik fördelning av resurserna (Skatteverket, 2017).

I det svenska skattesystemet är inkomstskatten sammansatt av flera komponenter, såsom kommunal inkomstskatt, regionskatt och statlig inkomstskatt. Dessa olika delar av inkomstskatten kombineras för att bilda den totala skattebördan för varje individ. Kommunal inkomstskatt betalas till den kommun där individen är folkbokförd. Det är kommunen som fastställer skattesatsen för sin del av inkomstskatten. Den statliga inkomstskatten betalas till staten och fastställs på nationell nivå. Regionskatten betalas till den region där individen är bosatt och används för att finansiera regionens verksamheter och ansvar (Skatteverket, 2017). Tidigare existerade även en extra statlig skatt, känd som "värnskatten", som var en ytterligare skatt som betalades av individer med höga inkomster. Dock har denna skatt avskaffats år 2020 (Regeringen, 2019).

I en rapport av Alstadsæter och Jacob från 2012 diskuteras effekterna av en reform 2006 på ägare av mindre företag i Sverige. Reformen syftade till att främja entreprenörskap genom att skapa bättre förutsättningar för dessa företag att verka. En av de största förändringarna var ökade möjligheter till inkomstomvandling, vilket innebar att ägare kunde omklassificera sin inkomst för att minska den totala skattebetalningen. Denna reform gynnade särskilt ägare av mindre företag med lågt eget kapital och/eller låga lönekostnader. De fick incitament och möjligheter att omvandla högt beskattad arbetsinkomst till lägre beskattad utdelningsinkomst. Genom att genomföra inkomstomvandling kunde de uppnå en lägre skattebörda och förbättra sin ekonomiska situation. Det innebär att en avskaffad värnskatt som leder till att arbetsinkomster beskattas lägre och närmare kapitalinkomst, sannolikt skulle leda till minskad användning av inkomstomvandling.

Studien av Piketty et al. (2014) ger en viktig insikt i elasticitetens betydelse i samband med marginalskatter. Elasticitet avser hur känslig en ekonomisk variabel är för förändringar i en annan variabel. Inom ramen för marginalskatter handlar elasticiteten om hur arbetstagarnas beteende reagerar på förändringar i dessa skattesatser. En hög elasticitet i arbetsutbudet indikerar att individer är mycket känsliga för förändringar i marginalskatter. Det innebär att när marginalskatterna ökar, minskar arbetstagarnas incitament att erbjuda mer arbetskraft, vilket leder till ett minskat arbetsutbud. Som en följd minskar även skatteintäkterna då färre

människor arbetar och betalar skatt. Å andra sidan indikerar en låg elasticitet att individers arbetsutbud är mindre känsligt för förändringar i marginalskatter. Det innebär att även om marginalskatterna höjs påverkas inte arbetsutbudet i samma utsträckning. Följaktligen kan skatteintäkterna öka trots högre marginalskatter då människor fortsätter att arbeta i liknande omfattning.

Den makroekonomiska evidensen från 18 OECD-länder visar att det finns en stark negativ korrelation mellan högsta skattesatser och andelen av de högsta 1 procentens inkomstandelar sedan 1960-talet, vilket antyder att den övergripande elasticiteten är hög. När de högsta marginalskatterna minskar, ökar den relativa andelen av inkomster som tillfaller de högsta inkomsttagarna. Denna korrelation har inte resulterat i en ökning av tillväxt i real BNP per capita. Detta tyder på att det inte finns något samband mellan sänkningen av marginalskatter och ekonomisk tillväxt. Studien drar slutsatsen att den optimala marginalskattesatsen kan vara högre än vad som vanligtvis antas, detta beror på förhandlings- och styrningseffekter. Utifrån sina resultat föreslår studien en optimal högsta marginalskattesats på 83 procent, siffran är generell och gäller inte för något specifikt land.

Förhandlings- och anpassningseffekter avser hur individer och företag kan anpassa sitt beteende och sina ekonomiska aktiviteter när marginalskatterna förändras. När marginalskatter höjs kan det påverka arbetskraftsutbudet, investeringar och beslutsfattande. Individer och företag kan vara motiverade att minska sin arbetsinsats eller att använda skatteplaneringstekniker för att minska sin beskattningsbara inkomst. Förhandlings- och anpassningseffekter kan därför påverka skatteintäkterna genom att påverka arbetskraftsutbudet och den ekonomiska aktiviteten.

Styrningseffekter avser hur marginalskatter kan påverka individens och företagets beslut att arbeta, investera och bedriva ekonomisk verksamhet. Höga marginalskatter kan minska incitamenten för arbete och investeringar eftersom en större del av den extra intjänade inkomsten tas i form av skatt. Detta kan leda till minskad produktivitet, färre arbetade timmar och minskade investeringar i utbildning och karriärutveckling. Styrningseffekter kan därför påverka både individens beteende och den övergripande ekonomiska tillväxten.

Elasticiteten för arbetsutbudet kan variera mellan olika grupper av individer och olika typer av arbete. Till exempel kan yrkesgrupper med höga inkomster och större flexibilitet vara mer

benägna att anpassa sitt arbetsutbud till förändringar i marginalskatter. Å andra sidan kan personer med lägre inkomster och begränsade alternativ ha en lägre elasticitet och vara mer beroende av att fortsätta arbeta oavsett marginalskatterna. Dessa skillnader i elasticitet betonar vikten av att beakta mångfalden av individers beteendemönster och socioekonomiska förutsättningar vid utformning av skattesystemet (Piketty et al., 2014).

Miao, Selin och Söderström (2018) genomförde en utvärdering av avtrappningen av jobbskatteavdraget i Sverige och undersökte hur höginkomsttagare påverkades av skatteförändringarna. Avtrappningen av jobbskatteavdraget infördes den 1 januari 2016 och var en skattehöjning som riktade sig mot höginkomsttagare. Genom att jämföra inkomstutvecklingen för de högsta inkomstgrupperna som påverkades av skattehöjningen med inkomstutvecklingen i grupper med lägre inkomster, fann rapporten att inkomstökningar i de högsta inkomstgrupperna minskade efter skattehöjningen. Författarna använde sig av den naturliga logaritmen av inkomster för att undersöka inkomstutvecklingen för två grupper: en behandlingsgrupp som påverkades av reformen och en kontrollgrupp som inte gjorde det. Genom att logaritmera datan kunde de illustrera den procentuella inkomstutvecklingen i de två grupperna.

Forskarna gör antagandet att inkomsterna skulle ha utvecklats parallellt i de två grupperna i frånvaro av reformen. Om detta stämmer, kan skillnaden mellan de två grupperna tolkas som en kausal reformeffekt. Författarna beräknar också en skattebaselasticitet på 0,13. Detta innebär att om behållningen efter skatt förändras med en procent, så förändras skattebasen med 0,13 procent. Skattebaselasticiteten ger en indikation på hur stor effekt skattereformen har haft på skattebasen. Sammanfattningsvis visar utvärderingen att avtrappningen av jobbskatteavdraget hade en påverkan på inkomstutvecklingen för höginkomsttagare. Resultaten tyder på att höginkomsttagare är känsliga för marginalskatter och att en ökning av skatten kan ha en direkt inverkan på deras inkomster och ekonomiska beslut (Miao et al., 2018).

Författarna har reformförslag som minskar incitamenten för inkomstomvandling genom att minska gapet mellan skatt på kapital- och arbetsinkomster. Det mer långtgående förslaget sänker den högsta marginalskatten och höjer skatten på utdelningar för aktiva fåmansbolagsägare, vilket minskar det nuvarande glappet på 32 procentenheter till drygt 20 procentenheter för marginalskattesatser mellan kapital och arbetsinkomster. Detta förslag

minskar också dramatiken i den nuvarande brytpunkten för statlig skatt, vilket spelar en viktig roll för fåmansbolagsägares rapportering av arbetsinkomster.

2.3 Värnskatten

År 1995 infördes värnskatten i Sverige med syfte att öka skatteintäkterna från höginkomsttagare och minska ekonomiska klyftor. Värnskatten utgjorde en extra skatt på höga inkomster. Det är värt att konstatera att värnskatten under 2019 endast påverkade personer med en beskattningsbar förvärvsinkomst på över 689 300 kronor. Vederbörande personer betalade 5 procent extra, nämligen 25 procent istället för 20 procent, i statlig inkomstskatt på de inkomster som översteg denna övre gräns. År 2020 avskaffades värnskatten av den svenska regeringen (Regeringen, 2019). Värnskatten avskaffades bland annat på grund av att det var Jan Björklunds och Liberalernas viktigaste krav för att släppa fram Stefan Löfven som statsminister efter valet 2018. Liberalerna fick stöd från ett flertal ekonomer och studier som underströk behovet av att avskaffa värnskatten av ekonomiska skäl. (Expressen, 2018).

I en studie av Lundberg (2016) undersöktes värnskattens effekter och möjligheter till reform. Enligt Lundberg visar flera tidigare studier på att ett avskaffande av värnskatten skulle leda till beteendeförändringar som ökar incitament till arbete och minskar incitament till skatteplanering. Detta i sin tur skulle kunna öka skatteintäkterna och göra avskaffandet av skatten självfinansierande.

I en studie av Daunfeldt, Gidehag och Rudholm (2021) undersöks hur höjda marginalsatser påverkar företag. Tidigare studier har fokuserat på individnivå och effekterna av höjda marginalsatser på arbete har inte undersökts i stor utsträckning för företag. I samband med införandet av värnskatten i Sverige 1995, påverkades företagets lönebetalningar till arbetstagare som behövde betala den högre marginalsatzen på två sätt. Studien visade att höjda marginalsatser leder till att arbetstagare som behöver betala den högre marginalsatzen blir relativt inflytelserika och har en stark förhandlingsmakt på företaget. Företagen behöver då öka de utbetalda bruttolönerna för att kompensera dessa arbetstagare för deras minskade nettoinkomst. Studien visade att företag som hade löntagare precis över gränsen minskade löneutbetalningarna till dessa arbetstagare med 1,18 procent till följd av värnskattens införande. Studien visar att höjda marginalsatser leder till negativa beteendeeffekter bland

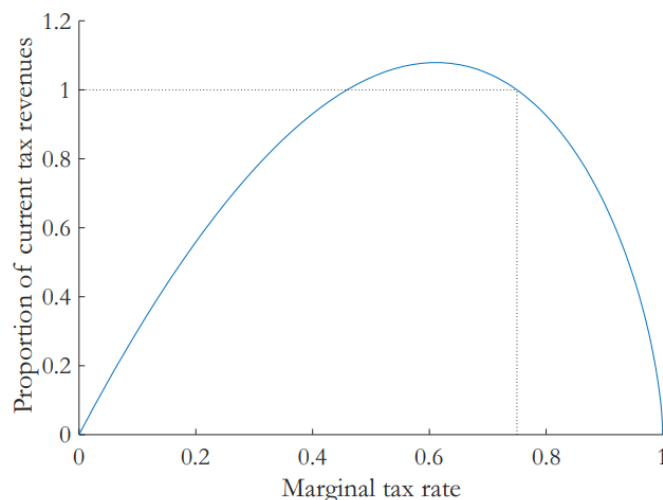
arbetstagare, inklusive minskat arbetsutbud, minskat antal arbetade timmar, minskad ansträngning och ökad skatteplanering. Det finns inga statistiskt signifikanta effekter av påhittade reformer (så kallade placebo-test), vilket stärker slutsatsen att höjda marginalskatter leder till minskade löneutbetalningar till arbetstagare.

2.4 Lafferkurvan

Lafferkurvan är en ekonomisk modell som syftar till att illustrera sambandet mellan skattesatser och skatteintäkter. Modellen hävdar att skatteintäkterna inte nödvändigtvis ökar proportionellt med höjningen av skattesatserna. Istället finns det en punkt på kurvan där ytterligare höjning av skattesatserna kan leda till minskade skatteintäkter.

För att förstå varför detta fenomen kan uppstå, är det viktigt att titta på incitamenten för arbete och investeringar. När skattesatserna är relativt låga, kan höjningar av skattesatserna leda till en ökning av skatteintäkterna. Det beror på att människor fortfarande är motiverade att arbeta och investera eftersom de får behålla en betydande del av sina intäkter och avkastning. Dock finns det en punkt där skattesatserna blir så höga att de skapar mindre incitament för arbete och investeringar. Om skattesatserna fortsätter att höjas efter den punkten, kommer människor att uppleva att en alltför stor andel av deras inkomster eller avkastning går till skatt, vilket minskar deras motivation att arbeta hårt, ta risker och satsa på tillväxtprojekt.

Denna minskning av incitamenten kan leda till flera negativa effekter. För det första kan det leda till minskad arbetskraftsutbud, då människor kan välja att arbeta färre timmar eller sluta arbeta helt. För det andra kan det också minska investeringar i produktiva projekt och innovation, eftersom avkastningen minskar när en större andel går till skatt (Laffer, 1974).

Figur 1: En uppskattad Lafferkurva i Sverige år 2017 (Lundberg, 2017:9)

I en studie från 2017 utförd av Lundberg härleds Lafferkurvan för de högsta inkomsterna och fiskala effekter av skattereformer undersöks. Studien testades genom simuleringar med svensk populationsdata som görs genom att hypotetiskt ändra den effektiva marginalskatten, som inkluderar konsumtionsskatter, sociala avgifter och arbetsgivaravgifter, för den rikaste femtedelen av arbetande svenskar och sedan låta individer maximera sin nytta med hänsyn till dessa fiktiva skattesatser. Resultaten visar att den simulerade Lafferkurvan för höginkomsttagare når sin högsta punkt vid 64 procent. Lundbergs studie visade även att den högsta effektiva skattesatsen på de högsta inkomsterna fanns i Sverige och var 75 procent. Således befann sig Sverige till höger om toppen på Lafferkurvan år 2017 och enligt Lundberg har Sverige höga marginalskatter bland annat på grund av en hög grad av inkomstutjämning och omfattande välfärdsprogram.

En sammanställning av marginalskattesatser för 27 OECD-länder gjordes också, samt beräkningar av skattemaximerande skattesatser och självfinansieringsgrad för en liten skattesänkning. Med självfinansieringsgrad avses hur stor andel av reformens kostnader som kan bäras av dess intäkter. Resultaten visade att självfinansieringsgraden varierar mellan 28 och 195 procent och att fem länder har högre skattesatser än toppen av Lafferkurvan. Lundberg fann även att självfinansieringsgraden för avskaffandet av värnskatten var 195 procent. Om självfinansieringsgraden är över 100 procent betyder det att skattesänkningen genererar skatteintäkter som överstiger de initialt förlorade skatteintäkterna. En självfinansieringsgrad på 195 procent innebär således att skattesänkningen ger en kraftig ökning av de offentliga intäkterna.

I en rapport från Bastani och Selin (2019) diskuteras viktiga aspekter av svensk inkomstbeskattning och visar att marginalskattegraderna har ökat under de senaste två decennierna. Enligt försiktiga antaganden befinner sig Sverige på fel sida av Lafferkurvan, vilket innebär att skatteintäkterna antagligen skulle öka om värnskatten avskaffades, enligt rapporten. Rapporten använder teorin om optimal beskattning för att visa hur höga marginalsatser påverkar arbetsutbudet. En hög marginalsatt kan minska incitamenten för människor att arbeta mer eller satsa på karriärutveckling genom att en stor del av den extra intjänade kronan går till skatt. Detta kan leda till minskad produktivitet och effektivitetsförluster genom färre arbetade timmar, enligt författarna. Ytterligare en negativ effekt är minskade investeringar i utbildning och karriärutveckling, vilket kan skada uppbyggnaden av humankapital som är nödvändig för ekonomisk tillväxt och utveckling på samhällsnivå.

2.4.1 Internationell forskning om Lafferkurvan

Forskning har visat olika resultat gällande Lafferkurvan. Trabandt och Uhlig (2011) undersökte toppen av Lafferkurvor i USA, EU-14 och enskilda europeiska länder och fann att regeringen kan höja skatterna med upp till 30 procent och 8 procent i USA respektive EU-14 och öka skatteintäkterna. Nutahara (2015) undersökte Lafferkurvan i Japan och indikerade att arbetskraftsskattesatsen är mindre än vid kurvans topp. I en rapport av B. Lin och Z. Jia (2019) analyserades sambandet mellan direkt skattesats, skatteintäkter och ekonomisk tillväxt i Kina. Enligt denna studie nås Lafferkurvans topp vid en skattesats på 35 procent för arbete.

I en studie av Heijman och Ophem (2005) diskuteras hur arbetslöshet och arbetsproduktivitet påverkar potentiell inkomst och hur höga marginalsatser påverkar skatteintäkterna i tolv OECD-länder. Studien visar att det finns en stark variation i arbetslöshet och arbetsproduktivitet i de tolv länderna och att det finns en betydande skillnad mellan potentiell och faktisk inkomst, särskilt i länder med hög arbetslöshet och hög arbetsproduktivitet. Marginalsattesatserna varierar också kraftigt mellan länderna och visar att det finns en skillnad mellan faktisk och optimal marginalsattesats. Optimal marginalsattesats är den marginalsattesats som skulle maximera skatteintäkterna. Studien visar att den optimala marginalsattesatsen aldrig är lägre än 36 procent. Studien är en av få Lafferkurvestudier som utvecklar och testar en teoretisk modell och estimerar marginalsattesatser för tolv länder samtidigt

3. Data

Kapitel 3 fokuserar på studiens datainsamling. Deskriptiv statistik presenteras för både den internationella och svenska studien, inklusive viktiga variabler som skatteintäkter, marginalsattesatser samt kontrollvariabler som inflation, BNP per timme och arbetslöshetsgrad. Kapitel 3 är menad att ge en grundläggande förståelse för variablerna inför den kommande analysen.

3.1 Deskriptiv statistik

3.1.1 Internationella studien

Descriptive Statistics					
Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
år	836	2010.5	6.348	2000	2021
Taxincome	829	7.812	4.476	.07	26.196
Taxrate	836	41.373	12.294	13.767	79.066
Inflation	835	2.796	3.925	-4.478	54.915
GDPperhour	836	48.148	19.883	9.482	128.214
Unemploymentrate	800	7.689	4.018	1.9	27.825
tertiary	764	31.031	10.96	8.346	61.985
country	836	19.5	10.972	1	38
ln Taxrate	836	3.669	.347	2.622	4.37
ln Taxincome	829	1.859	.714	-2.659	3.266
ingroup	836	.132	.338	0	1

Tabell 1: Deskriptiv statistik för variablerna i den internationella studien

I den internationella studien inkluderades totalt 836 observationer över en tidsperiod från 2000 till 2021. För att få en bättre förståelse för de studerade variablerna presenteras i tabell 1 den deskriptiva statistiken för några av de viktigaste variablerna.

En viktig variabel som analyserades var totala skatteintäkter från inkomstskatt (Taxincome) som andel av BNP. Medelvärde för denna andel var 7.812, med en standardavvikelse på 4.476. Den lägsta observerade andelen var 0.07, medan den högsta var 26.196.

En annan viktig variabel var den högsta marginalskattesatsen (Taxrate). Medelvärdet för den högsta marginalskattesatsen var 41.373, med en standardavvikelse på 12.294. Den lägsta observerade marginalskattesatsen var 13.767, medan den högsta var 79.066.

För att bättre förstå den ekonomiska kontexten inkluderades även kontrollvariabler som inflation, BNP per timme (GDPperhour) och arbetslöshetsgrad (Unemploymentrate). Inflationen hade en genomsnittlig årlig nivå på 2.796, med en standardavvikelse på 3.925. BNP per timme var i genomsnitt 48.148 dollar, med en standardavvikelse på 19.883. Arbetslöshetsgraden hade en genomsnittlig nivå på 7.689, med en standardavvikelse på 4.018.

Dessa siffror ger en övergripande bild av de viktigaste variablerna i den internationella studien och hjälper till att sätta scenen för analysen av sambandet mellan marginalskatter och skatteintäkter. Det är dock viktigt att notera att vissa variabler hade olika antal observationer och att eventuella saknade observationer behandlades som "saknade" i regressionsanalysen för att säkerställa noggrannheten och tillförlitligheten hos de presenterade resultaten.

3.1.2 Svenska studien

Descriptive Statistics					
Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
år	20	2009.5	5.916	2000	2019
andel	20	13.603	1.591	11.669	17.73
Taxrate	20	57.132	1.598	55.38	60.19
Inflation	20	1.299	1.088	-.494	3.437
Unemploymentrate	20	7.188	.932	5.6	8.775
tertiary	20	35.469	4.538	29.645	43.971
GDPperhour	20	64.506	4.609	55.004	71.101
ln Taxrate	20	4.045	.028	4.014	4.098
ln andel	20	2.604	.112	2.457	2.875

Tabell 2: Deskriptiv statistik för variablerna i svenska studien, 2000-2019

För den första regressionen (2000-2019) inkluderades totalt 20 observationer för varje variabel. För att ge en översikt av variablerna presenteras i tabell 2 den deskriptiva statistiken för några av de viktigaste variablerna.

En central variabel i studien var andelen skatteintäkt från statlig inkomstskatt som andel av BNP (andel), som utgjorde 13.603 i genomsnitt, med en standardavvikelse på 1.591. Den lägsta observerade andelen var 11.669, medan den högsta var 17.73.

En annan viktig variabel var den högsta marginalsattesatsen (Taxrate), med ett genomsnittligt värde på 57.132 och en standardavvikelse på 1.598. Den lägsta observerade marginalsattesatsen var 55.38, medan den högsta var 60.19.

För att ge en mer komplett bild av den ekonomiska kontexten inkluderades även variabler som inflation, arbetslöshetsgrad (Unemploymentrate), andel av befolkningen med högre utbildning (tertiary), och BNP per timme i USD fasta priser för 2015 (GDPperhour). Inflationen hade en genomsnittlig nivå på 1.299, med en standardavvikelse på 1.088. Arbetslöshetsgraden låg i genomsnitt på 7.188, med en standardavvikelse på 0.932. Andelen personer med högre utbildning hade i genomsnitt ett värde på 35.469, med en standardavvikelse på 4.538. BNP per timme var i genomsnitt 64.506, med en standardavvikelse på 4.609.

Descriptive Statistics					
Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
år	22	2010.5	6.494	2000	2021
andel	22	13.481	1.564	11.669	17.73
Taxrate	22	56.963	1.615	55.27	60.19
Inflation	22	1.302	1.066	-.494	3.437
Unemploymentrate	22	7.323	.989	5.6	8.8
tertiary	22	36.393	5.26	29.645	46.648
GDPperhour	22	65.267	5.038	55.004	73.892
ln Taxrate	22	4.042	.028	4.012	4.098
ln andel	22	2.595	.111	2.457	2.875
eftervärnskatt	22	.091	.294	0	1

Tabell 3: Deskriptiv statistik för variablerna i svenska studien, 2000-2021

För den andra regressionen (2000-2021) inkluderades totalt 22 observationer för varje variabel. I tabell 3 presenteras deskriptiva statistiken för några av de viktigaste variablerna:

Andelen skatteintäkt från statlig inkomstskatt som andel av BNP (andel) hade i genomsnitt ett värde på 13.481, med en standardavvikelse på 1.564. Den lägsta observerade andelen var 11.669, medan den högsta var 17.73.

Den högsta marginalskattesatsen (Taxrate) hade ett genomsnittligt värde på 56.963 och en standardavvikelse på 1.615. Den lägsta observerade marginalskattesatsen var 55.27, medan den högsta var 60.19. Inflationen hade en genomsnittlig nivå på 1.302, med en standardavvikelse på 1.066. Den lägsta observerade inflationen var -0.494, medan den högsta var 3.437.

Arbetslöshetsgraden (Unemploymentrate) låg i genomsnitt på 7.323, med en standardavvikelse på 0.989. Det lägsta observerade värdet var 5.6, medan det högsta var 8.8. Andelen av befolkningen med högre utbildning (tertiary) hade i genomsnitt ett värde på 36.393, med en standardavvikelse på 5.26. Den lägsta observerade andelen var 29.645, medan den högsta var 46.648. BNP per timme (GDPperhour) hade i genomsnitt ett värde på 65.267, med en standardavvikelse på 5.038. Det lägsta observerade värdet var 55.004, medan det högsta var 73.892.

Variablerna "ln Taxrate" och "ln andel" representerar den naturliga logaritmen av marginalskattesatsen och andelen, och deras deskriptiva statistik visar genomsnitt, standardavvikelser och intervall.

4. Metod

Kapitel 4 fokuserar på forskningsmetodiken för de två studierna om marginalsattesatser och deras påverkan på skatteintäkter. Det beskrivs hur kontrollvariabler används för att ta hänsyn till potentiella faktorer som kan påverka skatteintäkterna. Forskningsdesignen för studierna presenteras, inklusive dataurval och analysmetoder. Populationen för studierna definieras som OECD-länder och Sverige. Metoden för regressioner förklaras, vilket möjliggör en analys av sambandet mellan marginalsattesatser och skatteintäkter. Kapitel 4 ger en tydlig metodologisk ram för studierna och säkerställer pålitliga resultat.

4.1 Teoretisk bakgrund och empirisk kontext

I teoridelen presenterades bakgrundsinformation för att ge en grundläggande förståelse för ämnet och dess relevans för studien. Syftet var att analysera effekterna av förändringar i marginalsatser på skatteintäkter för att sedan försöka undersöka effekterna kring värnskattens avskaffande i Sverige. För att uppnå detta syfte inkluderades tidigare forskning om skatt och då i synnerhet om marginalsatt och dess påverkan på skatteintäkter.

Alstadsæter och Jacobs (2012) diskuterade inkomstomvandlingens effekter på skatteintäkter och resurseffektivitet i Sverige. Denna studie valdes för att ge insikter om skatteplanering och för att se om den minskade efter värnskatten avskaffades. Piketty et al. (2014) undersökte optimal beskattning av höga inkomster och fann att marginalsatserna kan vara högre än vad som antas. Denna studie inkluderades för att få en annan synvinkel på marginalsatser och skatteoptimering. Studien av Miao, Selin och Söderström (2018) användes för att undersöka effekterna av skatteförändringar på höginkomsttagare. Denna studie gav insikter om avtrappningen av jobbskatteavdraget och dess påverkan på höginkomsttagare. Det visade att höginkomsttagare är känsliga för förändringar i marginalsatser. Bastani och Selin (2019) diskuterade viktiga aspekter av svensk inkomstbeskattning och betonade behovet av att analysera marginalsatsernas effekt på arbetsutbudet och ekonomisk tillväxt. Denna studie inkluderades för att de bland annat diskuterade Sveriges position på Lafferkurvan, vilket var intressant för denna uppsats.

När det gäller värnskatten inkluderades Lundbergs (2017) studie för att undersöka reformmöjligheter och effekterna av värnskatten på beteende och skatteintäkter. Daunfeldt, Gidehag och Rudholm (2021) bidrog till förståelsen genom att undersöka effekterna av höjda marginalsatser på företag och betonade vikten av att analysera skatteförändringar ur ett företagsperspektiv. Genom att diskutera Lafferkurvan kunde insikt erhållas om hur skattesatser påverkade skatteintäkterna. Det hjälpte till att analysera skattepolitikens effektivitet och att förstå konsekvenserna av att höja eller sänka skattesatserna. Studien av Trabandt och Uhlig (2011) inkluderades för att undersöka Lafferkurvor i olika länder och deras påverkan på skatteintäkter. Nutahara (2015) bidrog med en analys av Lafferkurvan i Japan, medan Lin och Jia (2019) undersökte sambandet mellan direkt skattesats, skatteintäkter och ekonomisk tillväxt i Kina. Genom att inkludera dessa internationella studier gavs en bredare kontext och en jämförelse av resultaten i Sverige. Heijman och Ophems (2005) studie diskuterade arbetslöshet, arbetsproduktivitet och deras påverkan på skatteintäkter i tolv OECD-länder. Denna studie gav värdefulla insikter om de faktorer som påverkade skatteintäkterna och bidrog till en bättre förståelse av Lafferkurvan.

Sammanfattningsvis inkluderades dessa forskningsartiklar och studier för att ge en teoretisk grund och empirisk kontext för att analysera marginalskatteffekten på skatteintäkterna.

4.2 Sökstrategi

För att sammanställa teoriavsnittet genomfördes en grundlig litteraturstudie med hjälp av relevanta söktermer på Google Scholar. Följande sökord användes: "Lafferkurvan", "laffer curve", "marginalsatser", "värnskatten", "svenska skattesystemet", "skatt", "tax", "taxation on high incomes" och "jobbskatteavdrag". Denna sökstrategi genererade en omfattande mängd artiklar och publikationer som var relevanta för ämnet.

En filtrering av källorna genomfördes med avseende på datum, och främst källor som publicerades inom de senaste tio åren valdes för att säkerställa att de var aktuella och relevanta för studien. Detta tillvägagångssätt gav möjlighet att beakta den senaste forskningen och eventuella förändringar i skattesystemet under denna tidsperiod. För att öka tillförlitligheten i resultaten inkluderades källor från olika länder och med varierande

politiska perspektiv. Detta gjordes för att få en bredare förståelse av ämnet och ta hänsyn till olika perspektiv och tillvägagångssätt.

Det är även viktigt att notera att det fanns vissa begränsningar i sökstrategin. En av dessa begränsningar var att det fanns få studier som enbart behandlade värnskatten i Sverige. Denna begränsning kan ha påverkat tillgången på specifik forskning och analyser kring ämnet. Trots dessa begränsningar strävade studien efter att använda en bred och mångsidig källbas genom att inkludera studier från olika länder och med varierande politiska perspektiv.

4.3 Forskningsdesign och populationer

4.3.1 Internationella studien

Forskningsdesignen som valdes för denna studie var empirisk och syftade till att samla in numeriska data från en stor population för att besvara forskningsfrågorna relaterade till skatter. Populationen som valdes för datainsamlingen i den internationella studien omfattade samtliga 38 OECD-länder. Valet av OECD-länder som population var baserat på deras höga inkomst per capita, väletablerade ekonomier samt liknande politiska och ekonomiska system. Dessutom var OECD-länderna väl dokumenterade och forskningsdata för dessa länder var ofta lättillgängliga, vilket underlättade genomförandet av en studie med kvantitativ data. Vidare fokuserade tidigare forskning om Lafferkurvan främst på jämförelser mellan olika OECD-länder, vilket gjorde populationsvalet relevant och användbart för att dra slutsatser om de internationella effekterna av marginalskatter.

4.3.2 Svenska studien

Syftet med den svenska studien var att undersöka hur marginalskatter påverkar skatteintäkterna och försöka dra slutsatser om effekterna av att ta bort värnskatten i Sverige. Studien analyserade data från Sverige och använde Lafferkurvan som ett verktyg för att undersöka sambandet mellan marginalskatter och skatteintäkter. För att besvara problemformuleringarna genomfördes regressionsanalyser med hjälp av programvaran Stata. Data för studien sträckte sig över perioden 2000-2021 och hämtades från både OECD och Statistiska centralbyrån (SCB).

I den svenska studien inkluderades en detaljerad beskrivning av värnskatten eftersom avskaffandet av denna skatt var av intresse för forskningen. Studien presenterade också olika forskningsrapporter om konsekvenserna av ett eventuellt avskaffande. En diskussion om Lafferkurvan, en väletablerad modell för att förklara varför höga skatter inte alltid resulterar i högre skatteintäkter, inkluderades också. För att stärka trovärdigheten för Lafferkurvan som en användbar modell presenterades både svensk forskning om förhållandena i Sverige och internationella studier.

4.4 Regression

4.4.1 Internationella studien

För att undersöka den första delen av problemformuleringen genomfördes en regressionsanalys i en internationell studie. Responsvariabeln, Y , var landets skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP, medan förklaringsvariabeln var marginalskattesatsen. Förklaringsvariabeln innehöll data om alla 38 OECD-länders högsta marginalskattesats för varje år under den valda perioden 2000-2021.

$$\ln_Taxincome = \beta_0 + \beta_1 \ln_Taxrate + \beta_2 Unemploymentrate + \beta_3 Inflation + \beta_4 tertiary + \beta_5 GDPperhour + \beta_6 country + \beta_7 * (\ln_Taxrate * ingroup)$$

4.4.1.1 Kontrollvariabler

Kontrollvariabel	Förklaring
Unemploymentrate	Andel arbetslöshet i befolkningen, årlig procentsats
Inflation	KPI index, årlig procentsats
tertiary	Andel av befolkningen, 25-64 år, som avslutat högre utbildning
GDPperhour	Antal \$ per arbetad timme, 2015 fasta priser
country	Medlemsländer i OECD
ingroup	Dummy variabel, fem länder som enligt Lundbergs teori om Lafferkurvan har en marginalsattesats till höger om deras respektive Lafferkurvetopp

Tabell 4: Kontrollvariabler för regressionen i den internationella studien

Enligt Velaj och Prendi (2014) fanns det flera andra faktorer som påverkar ett lands skatteintäkter förutom skattesatser, som till exempel BNP/capita, inflation och arbetslöshet. För att rensa för dessa faktorer påverkan på skatteintäkterna kom därför regressionen att innehålla dessa förklaringsvariabler samt BNP per arbetad timme för varje land. För att rensa för landsspecifika effekter kom regressionen också att innehålla dummyvariabler för varje land det fanns data för.

En studie av Lundberg (2017) om Lafferkurvan i 27 OECD-länder visade att endast fem av dessa länder hade en högsta marginalsattesats som var över den punkt där skatteintäkterna nådde sin topp enligt Lafferkurvan. Dessa länder var Sverige, Norge, Danmark, Finland och Belgien. En höjning av marginalsattesatsen i dessa länder skulle enligt studien ha minskat skatteintäkterna för dessa länder, men höjt skatteintäkterna i resterande länder som alla hade en högsta marginalsattesats under landets topp av Lafferkurvan. Detta indikerar att de fem länderna skulle ha haft en negativ koefficient för marginalsattesatsen, vilket betyder att en höjning av denna variabel skulle ha haft en negativ påverkan på responsvariabeln, skatteintäkter från inkomstskatt som procent av totala BNP. Däremot skulle de övriga 22 länderna ha haft en positiv koefficient. För att undersöka om effekten av $\ln_Taxrate$ på

$\ln_Taxincome$ skiljde sig åt mellan de fem ovan nämnda länderna skapades en interaktionsvariabel, "ingroup". Denna interaktionsvariabel multiplicerade $\ln_Taxrate$ med den separata dummyvariabel som tagits fram för dessa fem länder. Denna variabel tog värdet 1 för dessa fem länder och 0 för alla övriga länder.

4.4.2 Svenska studien

I den svenska studien genomfördes två regressioner för att undersöka om det hade skett några skillnader i samband med avskaffandet av värnskatten 2020. En regression gjordes med data från 2000-2019 och en med data från 2000-2021, och båda regressionerna hade endast data från Sverige. Det är viktigt att notera att responsvariabeln i den svenska regressionen, \ln_andel , är annorlunda från regressionerna för OECD-länderna. I den svenska regressionen representerar förklaringsvariabeln endast inkomster från statlig inkomstskatt som andel av BNP. Denna förklaringsvariabel är mer träffsäker då gruppen människor som betalar statlig inkomstskatt är de som påverkades av avskaffandet av värnskatten 2020. Detta skiljer sig från de andra regressionerna där $\ln_Taxincome$ representerar totala inkomstskatter som andel av BNP.

$$\ln_andel = \beta_0 + \beta_1 \ln_Taxrate + \beta_2 \text{Unemploymentrate} + \beta_3 \text{Inflation} + \beta_4 \text{tertiary} + \beta_5 \text{GDPperhour} + \beta_6 * (\ln_andel * \text{eftervärnskatt})$$

4.4.2.1 Kontrollvariabler

Kontrollvariabel	Förklaring
Unemploymentrate	Andel arbetslöshet i befolkningen, årlig procentsats
Inflation	KPI index, årlig procentsats
tertiary	Andel av befolkningen, 25-64 år, som avslutat högre utbildning
GDPperhour	Antal \$ per arbetad timme, 2015 fasta priser
Eftervärnskatt	Dummy variabel, data för åren efter borttagandet av värnskatten (2020-2021)

Tabell 5: Kontrollvariabler för regressionen i den svenska studien

För att undersöka den andra delen av problemformuleringen, att hitta effekten av borttagandet av värnskatten i Sverige, var det främsta tillvägagångssättet att analysera trender mellan olika variabler före borttagandet av värnskatten den 1 januari 2020 och efteråt. I denna analys användes olika databaser. En av databaserna som användes var den ovan nämnda datan från OECD för endast Sverige, där trendlinjer i responsvariabeln, inkomstskatt som andel av total skatteintäkt, skapades för att se om borttagandet av värnskatten hade någon påverkan på inkomstfördelningen.

Ett annat datamaterial som användes i analysen var statistik från SCB över statlig inkomstskatt för förvärvsinkomster. Dock, för att få en rättvis bild över trendutvecklingen som kunde påverkas av omvärldsfaktorer, användes även skatteintäkter från kommunal förvärvsskatt och statlig skatt på kapitalinkomster som jämförelse. Statistiken omfattade medelvärdet av skatteintäkterna för alla personer som betalade skatt samt medelvärdet för hela befolkningen, men även skatteintäkterna i absoluta tal.

Det fanns flera begränsningar i metodiken som innebar att denna undersökning inte blev helt verklighetstrogen. En av begränsningarna var att mikrodata för varje inkomstgrupp inte fanns tillgänglig för användning. Eftersom marginalskatteförändringar främst påverkar de grupper med högst inkomst, skulle en mer träffsäker undersökning ha exkluderat alla inkomstgrupper som inte tidigare betalade värnskatten. En annan begränsning var att värnskattens avskaffande, som inträffade den 1 januari 2020, var så nära i tiden att det inte fanns tillräckligt med data för att göra trendlinjen efter avtagandet så korrekt som hade varit nödvändigt, utan att påverkas av tillfälligheter som kunde påverka statens skatteintäkter.

5. Resultat

Kapitel 5 presenterar resultaten av två studier: en internationell studie och en svensk studie om sambandet mellan skatteintäkter och marginalskattesats. I den internationella studien visar resultaten en positiv korrelation mellan marginalskattesats och skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP. I den svenska studien påvisas negativa samband mellan arbetslöshet och högre utbildning med skatteintäkter. Dessutom visas trender för svenska skatter över tid, vilket ger insikt i det övergripande ekonomiska klimatet. Dessa resultat ger värdefull information för skattepolitiken och ger en grund för vidare forskning inom området.

5.1 Internationella studien

VARIABLES	2000-2021 ln Taxincome		
ln_Taxrate	0.267*** (0.0199)	20. JPN	-0.902*** (0.0236)
Unemploymentrate	-0.00306*** (0.00107)	21. KOR	-1.281*** (0.0362)
GDPperhour	-0.00873*** (0.000691)	22. LAT	-0.519*** (0.0273)
Inflation	-0.000822 (0.00152)	23. LIT	-0.709*** (0.0594)
tertiary	0.0112*** (0.000667)	24. LUX	0.162*** (0.0399)
Country		25. MEX	-1.343*** (0.0434)
2. AUT	1.022*** (0.274)	26. NLD	-0.298*** (0.0322)
3. BEL	1.277*** (0.281)	27. NOR	0.185*** (0.0289)
4. CAN	-0.103*** (0.0244)	28. NZL	0.111*** (0.0225)
5. CHI	-1.896*** (0.0717)	29. POL	-0.694*** (0.0262)
6. COL	-2.254*** (0.0417)	30. POR	-0.474*** (0.0266)
7. CRI	-1.908*** (0.0394)	31. SLV	-0.603*** (0.0273)
8. CZE	-0.759*** (0.0311)	32. SPA	-0.348*** (0.0245)
9. DEN	1.930*** (0.283)	33. SVK	-0.973*** (0.0318)
10. EST	-0.594*** (0.0321)	34. SWE	1.297*** (0.286)
11. FIN	1.158*** (0.276)	35. SWI	-0.0711*** (0.0233)
12. FRA	-0.145*** (0.0248)	36. TUR	-0.881*** (0.0284)
13. GER	0.0493* (0.0291)	37. UK	-0.192*** (0.0322)
14. GRC	-0.696*** (0.0315)	38. USA	-0.0194 (0.0261)
15. HUN	-0.434*** (0.0269)	Ingroup#ln.Taxrate	-0.249*** (0.0706)
16. ICL	0.314*** (0.0228)	Constant	1.414*** (0.0806)
17. IRL	-0.00832 (0.0302)	Observations	733
18. ISR	-0.758*** (0.0402)	Number of country	38
19. ITA	0.230*** (0.0297)		

Standard errors in parentheses
*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell 6: Resultat från den internationella studien

För att undersöka sambandet mellan den logaritmerade responsvariabeln skatteintäkt från inkomstskatt som andel av BNP och den logaritmerade förklaringsvariabeln marginalsattesats, inkluderades dessa variabler som variabler i regressionsmodellen. Dessutom inkluderades årlig inflation, BNP per arbetad timme, arbetslöshetsnivåer och andel högskoleutbildade som kontrollvariabler i modellen, trots att dessa variabler inte tolkades i resultatet. Dessutom användes landsspecifika dummyvariabler i regressionen. Detta gjordes för att kontrollera för landsspecifika faktorer.

En regression utfördes för att undersöka sambandet mellan responsvariabeln, skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP, och förklaringsvariabeln, marginalsattesatsen. Resultaten från tabell 6 visade att det fanns en signifikant positiv korrelation mellan förklaringsvariabeln och responsvariabeln, med en korrelationskoefficient på .267. Eftersom båda variabler var logaritmerade, innebar denna koefficient att för varje ökning i marginalsattesatsen med en procent förväntades andelen skatteintäkter från inkomstskatt öka med 0.267 procent.

Regressionen gav även en koefficient för den separata gruppen av länder som hade en högsta marginalsattesats som befann sig till höger om toppen av deras Lafferkurva. Koefficienten för denna interaktionsvariabel var -0.249. Genom att subtrahera interaktionsvariabelns koefficient från förklaringsvariabelns koefficient erhöles ett värde nära 0. Detta indikerade att för dessa fem länder hade en höjning av marginalsattesatsen nästan ingen påverkan på inkomsterna som andel av den totala skattesatsen. Samtidigt visade resultaten att för övriga länder hade en höjning av marginalsattesatsen en positiv effekt på inkomsterna som andel av den totala skattesatsen, vilket stämde överens med Lundbergs uträkningar om Lafferkurvan.

Fortsättningsvis visade regressionsanalysen sambandet mellan responsvariabeln skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP och de kontrollvariabler som användes under perioden 2000-2021. De ytterligare signifikanta variablerna i modellen var arbetslöshetsnivåer, BNP per arbetad timme och andel högskoleutbildade. Inflationen visade sig inte vara signifikant för att påverka $\ln_Taxincome$. Unemploymentrate hade en signifikant negativ effekt på $\ln_Taxincome$ med en koefficient på -0.00306, vilket innebar att en enhetsökning av Unemploymentrate ledde till en minskning av $\ln_Taxincome$ med 0.306 procent, allt annat lika. Vidare hade både $GDPperhour$ och $tertiary$ en signifikant negativ respektive positiv

effekt på $\ln_Taxincome$, med koefficienter på -0.00873 och 0.0112 . Det innebar att en ökning med 1 enhet av $GDPperhour$ ledde till en minskning av $\ln_Taxincome$ med 0.873 procent, medan en ökning med 1 enhet av $tertiary$ var associerad med en ökning av $\ln_Taxincome$ med 0.112 procent. Inflationen hade däremot ingen signifikant effekt på $\ln_Taxincome$

5.2 Svenska studien

VARIABLES	2000-2019 ln_andel	2000-2021 ln_andel
ln_Taxrate	0.925 (0.741)	0.821 (0.736)
Unemploymentrate	-0.0541*** (0.0160)	-0.0515*** (0.0158)
Inflation	-0.000489 (0.0102)	0.00303 (0.00960)
tertiary	-0.0135*** (0.00391)	-0.0127*** (0.00385)
Eftervärnskatt#ln.Taxrate		-0.00974 (0.0167)
GDPperhour	0.00101 (0.00430)	0.000883 (0.00431)
Constant	-7.251** (2.817)	-6.873** (2.800)
Observations	20	22
R-squared	0.826	0.915

Standard errors in parentheses
 *** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$

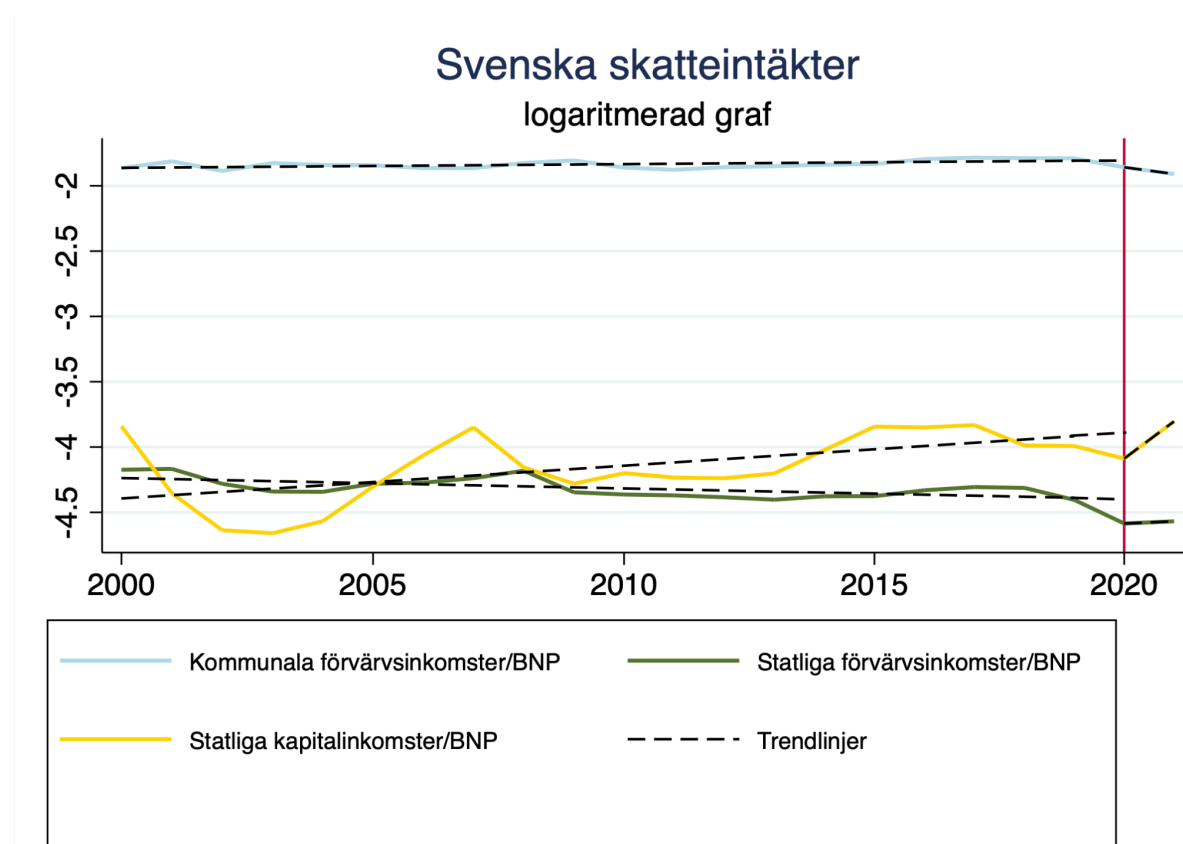
Tabell 7: Resultat från den svenska studien

Notera att alla signifikansnivåer presenteras i parenteserna i form av asterisker (*, ** och ***) där desto fler asterisker, desto högre signifikansnivå.

I tabell 7 presenteras resultaten av en regressionsanalys där syftet var att undersöka sambandet mellan förklaringsvariabeln marginalsattesatsen och responsvariabeln skatteintäkter från statlig inkomstskatt som andel av BNP för två olika tidsperioder, 2000-2019 och 2000-2021. Koefficienterna för variablerna i regressionen gav en indikation på hur mycket skatteintäkterna påverkades av en enhet ökning av den specifika variabeln, när alla andra variabler hölls konstanta. För båda tidsperioderna observerades signifikanta negativa samband mellan arbetslöshet och skatteintäkter, vilket innebar att när arbetslösheten

ökade, minskade skatteintäkterna från statlig inkomstskatt som andel av BNP. Det fanns också ett signifikant negativt samband mellan högre utbildning (tertiary) och skatteintäkter, vilket indikerade att högre utbildning var förknippad med lägre skatteintäkter från statlig inkomstskatt som andel av BNP.

I regressionen visade det sig att endast två variabler var signifikanta, båda på en signifikansnivå på 99%. Detta indikerade stark statistisk evidens för att de observerade effekterna inte berodde på slumpmässiga variationer, utan faktiskt representerade verkliga samband mellan variablerna. Dessa två variabler var arbetslöshet och högre utbildning, med negativa koefficienter på -0.0541 respektive -0.0135 för perioden 2000-2019 och -0.0515 respektive 0.0127 för perioden 2000-2021. Det innebär att en ökning i arbetslöshet eller en högre andel högutbildade i befolkningen korrelerade med en minskning av skatteintäkter från statlig inkomstskatt som andel av BNP. Ingen signifikant korrelation kunde observeras för inflation, bruttonationalprodukt per arbetad timme eller marginalsattesats. Dessa resultat kunde tyda på att arbetslöshet och utbildningsnivå var viktigare faktorer som påverkade skatteintäkterna jämfört med andra ekonomiska faktorer.

Figur 2: Trender för svenska skatter (Data hämtad från SCB, 2021)

Figur 2 presenterar förändringarna av skatteintäkterna till tre specifika skattesatser, kommunala förvärvsinkomster, statliga förvärvsinkomster samt statliga kapitalinkomster över tidsperioden år 2000-2021. Figuren använde logaritmerade värden för att underlätta jämförelser och tydligt illustrera trender över tiden. Datan som användes för de tre svenska skattesatserna i figur 2 är beräknade som skattesatsen i andel av Sveriges BNP. Datan är hämtad från SCB och har inget med uppsatsens egna regressioner att göra.⁵

Figur 2 var indelad i två delar vid en vertikal linje som markerade år 2020, vilket fungerade som en brytpunkt för att analysera förändringarna före och efter detta år. I den första delen visade respektive trendlinje utvecklingen av alla tre skattesatsernas andelar fram till år 2020. Efter brytpunkten presenterades en ny trendlinje som illustrerar förändringen i skattesatsernas andelar för perioden efter år 2020.

Analysen av figur 2 avslöjade intressanta mönster och trender. För den ljusblå linjen, skatten på kommunala förvärvsinkomster i andel av Sveriges BNP, kunde vi före brytpunkten se en plan men svag ökning av denna andel över tid. År 2020 minskade denna andel något, med en svagt negativ trendlinje efter brytpunkten. En annan skattesats som undersöktes i denna studie var andelen av skatter från statliga kapitalinkomster i relation till Sveriges BNP, den gula linjen. Figuren visar utvecklingen av denna andel över tidsperioden 2000-2021 och presenterade en tydligt positiv trendlinje, både före och efter brytpunkten, även om andelen varierade mycket under den första perioden. Det var möjligt att se ett trendbrott från 2020 där trendlinjen i den senare perioden blev ännu mer positiv och därmed brantare.

En annan variabel som användes i denna studie var skatteintäkter från den statliga inkomstskatten som andel av Sveriges BNP, som representerades av den gröna linjen. Trendlinjen för denna andel visade en negativ lutning före 2020. En intressant observation var att andelen år 2020 minskade kraftigt jämfört med tidigare år. Trots denna minskning behöll andelens trendlinje i princip samma lutning som perioden innan. Vidare undersökningar kunde fokusera på att analysera de specifika faktorer som bidrog till den observerade minskningen under 2020 och hur de kunde relateras till de övergripande trenderna inom skatteintäkterna.

Sammanfattningsvis gav den presenterade analysen en visuell representation av hur skatteintäkterna för de tre skatterna - statlig inkomstskatt, statlig kapitalinkomstskatt och kommunal inkomstskatt - hade utvecklats över tiden. Genom att observera trenderna i skatteintäkterna kunde vi få insikt i det övergripande ekonomiska klimatet och de faktorer som kunde påverka skatteintäkterna. Figur 1 illustrerade dessa trender genom att visa trendlinjer för varje skatt över den studerade tidsperioden 2000-2021, med en brytpunkt på 2020 för att analysera trendlinjer före och efter avskaffandet av den svenska värnskatten.

Det var viktigt att fortsätta utforska dessa trender och undersöka vilka faktorer som kunde påverka skatteintäkterna, inklusive marginalskattesatser och andra ekonomiska variabler. Vidare forskning och analys kunde bidra till en mer detaljerad förståelse av hur skattesystemet fungerade och vilken roll olika faktorer spelade för skatteintäkternas utveckling över tid.

Det är värt att konstatera att denna analys enbart gav en deskriptiv bild av skatteintäkternas förändring över tid och kunde inte användas för att dra orsakssamband eller uttala sig om kausalitet. För en mer omfattande analys och för att bättre förstå de specifika sambanden mellan marginalskatter och skatteintäkter krävs mer detaljerad och specifik data samt användning av mer avancerade statistiska metoder.

Det är också viktigt att konstatera att värdena för de tre skattesatserna, kommunal förvärvsinkomst, statlig förvärvsinkomst och statlig kapitalinkomst, som presenterades i figur 1, hade blivit noggrant justerade för KPI (Konsumentprisindex) i fasta priser för 2021. Denna justering hade utförts för att ta hänsyn till inflationsnivåerna och säkerställa att skattesatserna var jämförbara över tid. Genom att göra denna anpassning kan en mer tillförlitlig bedömning göras av effekterna av eventuella förändringar i dessa skattesatser och slutsatser kan dras om deras inverkan på skatteintäkterna. Därigenom erbjöd resultaten en mer exakt och aktuell förståelse av hur justeringarna av dessa skattesatser kunde påverka skatteintäkterna i Sverige.

6. Diskussion

I kapitel 6 presenteras en diskussion baserad på de tidigare presenterade resultaten i den internationella och den svenska studien. Genom att analysera och tolka resultaten identifieras viktiga insikter och slutsatser som framkommit i studierna. Diskussionen fokuserar på att förklara de observerade mönstren, jämföra resultaten med tidigare forskning och ge rekommendationer för framtida studier. Genom att granska dessa aspekter får vi en djupare förståelse för studiens bidrag och dess implikationer för det aktuella forskningsområdet.

6.1 Internationella studien

Vilken effekt har förändringar i marginalskatter på skatteintäkter ur ett internationellt perspektiv?

Piketty et al. (2014) ger en intressant inblick i sambandet mellan marginalskatter och höginkomsttagare. Deras resultat kan ha relevans för uppsatsen då den undersöker effekten av förändringar i marginalskatter på skatteintäkter från höginkomsttagare. Studien drar slutsatsen att den optimala marginalskattesatsen kan vara högre än vad som vanligtvis antas, och detta kan vara viktigt att beakta när man utvärderar följderna av borttagandet av värnskatten i Sverige. Resultaten från studien kan också ge en bättre förståelse för de förhandlings- och styrningseffekter som kan spela in vid beslut om marginalskattesatser och deras påverkan på höginkomsttagare och företag. Dessa insikter kan vara till hjälp när man utvärderar effekterna av förändringar i marginalskatter i ett internationellt perspektiv.

En intressant observation från Piketty et al. (2014) är att de framhäver att den högsta optimala marginalskattesatsen generellt kan vara 83 procent. Detta innebär att en höjning av marginalskatterna, baserat på Lundbergs (2017) siffror på OECD-ländernas marginalskattesatser, kan potentiellt öka skatteintäkterna för alla länder i uppsatsens regression. Dock är det viktigt att observera att denna uppsats inte har kontrollerat för elasticitet i olika länder utan har endast utgått från de ekonomiska variabler som inkluderats i analysen. Därför är det nödvändigt att ta hänsyn till potentiella effekter av arbetsutbudets elasticitet när man överväger att höja marginalskattesatserna i olika länder.

För att få en mer nyanserad bild är det även relevant att nämna att denna uppsats inte fann stöd för att samtliga länder kan höja sin marginals katt. Däremot fann den stöd för att de länder som ligger till vänster om toppen av Lafferkurvan, enligt Lundbergs (2017) indelning, kan höja marginals katterna och få ökade skatteintäkter, även om effekten är mindre än själva höjningen i sig.

Sammanfattningsvis visar Piketty et al. (2014) att höginkomsttagare generellt sett är mer benägna att anpassa sitt arbetsutbud till förändringar i marginals katter på grund av deras högre elasticitet. Studien framhäver även att den övergripande elasticiteten är hög i 18 OECD-länder. Denna observation understryker vikten av att noga överväga potentiella effekter av arbetsutbudets elasticitet, särskilt för höginkomsttagare, vid beslut om att höja marginals kattesatserna i olika länder. I enlighet med resultaten från Piketty et al. (2014) har även denna uppsats funnit att höginkomsttagare verkar vara känsliga för förändringar i marginals kattesatsen. Detta framgår av regressionsanalysen som visar en procentuellt oproportionerlig förändring av skatteintäkterna vid en förändring i marginals katten.

Tabell 6 visar resultatet av regressionen som berör hur skatteintäkter påverkas av förändringar i marginals katten för alla OECD-länder. Denna undersökning visar att de länder som befinner sig till vänster om Lafferkurvans topp, enligt Lundberg (2017), har en koefficient på cirka 0,27, vilket innebär att en ökning av marginals kattesatsen med 1 procent ger en ökning av skatteintäkterna med 0,27 procent. Å andra sidan har de fem länder som ligger till höger om Lafferkurvans topp enligt Lundberg (2017) en koefficient på cirka -0,25 procent. Detta innebär att den totala aggregerade effekten för denna grupp av länder blir $0,27 - 0,25 \approx 0$. Det innebär att en ökning av marginals kattesatsen för denna grupp av länder ger en ytterst marginell eller ingen effekt på skatteintäkterna.

Dessa resultat stöds av flera andra studier som presenteras i teoridelen av denna uppsats. Resultaten av denna uppsats är liknande de som Lundberg (2017) och Bastani och Selin (2019) har kommit fram till. Bastani och Selin (2019) påpekar att Sverige befinner sig på fel sida av Lafferkurvan och att skatteintäkterna skulle öka om värns katten avskaffades, vilket motsvarar en sänkning av marginals katten. Denna uppsats finner dock inte att skatteintäkterna skulle öka, men visar att en höjning av marginals kattesatsen inte skulle ge någon betydande effekt på skatteintäkterna.

En betydande skillnad mellan denna uppsats och Bastani och Selins (2019) studie är att denna rapport undersöker samtliga fem länder som enligt Lundberg befinner sig på den ogynnsamma sidan av Lafferkurvan, medan Bastani och Selin endast undersöker Sverige. En annan väsentlig skillnad är att koefficienterna i uppsatsens regressionsanalys inte redovisar specifika värden för enskilda år, utan ger istället en generell uppskattning av hur variablerna relaterar till varandra inom den observerade dataperioden, vilket sträcker sig från år 2000 till år 2021. Det är viktigt att komma ihåg att Sverige avskaffade värnskatten år 2020, vilket innebar en förflyttning närmare toppen av Lafferkurvan enligt teoridelen i rapporten. Det bör dock påpekas att rapporterna i teoridelen inte hävdar att avskaffandet av värnskatten i Sverige skulle resultera i att landet hamnar till vänster om toppen av Lafferkurvan. Följaktligen ingår Sverige fortsatt i gruppen av de fem länder som befinner sig till höger om toppen av Lafferkurvan.

Resultaten i denna uppsats bekräftar också Miao, Selin och Söderströms (2018) slutsatser om att höginkomsttagare i Sverige är känsliga för marginalsatser och att en ökning av skatten kan ha en direkt inverkan på deras inkomster och ekonomiska beslut. Intressant nog visade resultaten att även för länderna som befinner sig till vänster om toppen av Lafferkurvan ökade inte skatteintäkterna proportionellt i samma utsträckning som höjningen av marginalsatserna. Detta indikerar att det finns dynamiska effekter och beteendeförändringar som spelar en betydande roll.

Sammanfattningsvis visar denna uppsats att en ökning av marginalsatserna för den grupp av länder som befinner sig till höger om Lafferkurvas topp inte skulle ge någon betydande ökning av skatteintäkterna medan gruppen av länder som ligger till vänster om Lafferkurvas topp skulle få ökade skatteintäkter av en ökad marginalsatser, dock är ökningen av intäkter procentuellt mindre än höjningen. Dessa resultat stöds, som ovan nämnt, av flera studier som presenteras i teoridelen av denna uppsats.

6.1.2 Andra signifikanta kontrollvariabler

En intressant observation i den internationella studien är den negativa och signifikanta koefficienten för arbetslöshetsgraden. Resultaten antyder att en ökning av arbetslösheten är förknippad med en minskning av skatteintäkterna från inkomstskatt som andel av BNP över

de 38 OECD-länderna. Detta kan indikera att högre arbetslöshet på kort sikt kan ha en negativ inverkan på den totala inkomstnivån och därmed minska skatteintäkterna. Det är viktigt att konstatera att arbetslöshetsgraden kan fungera som en indikator på den bredare ekonomiska situationen i olika länder och att det kan finnas andra faktorer som påverkar skatteintäkterna.

En annan intressant iakttagelse i den internationella studien är den negativa och signifikanta koefficienten för BNP per timme. Resultaten tyder på att en högre BNP per timme är kopplad till lägre skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP för de 38 OECD-länderna. Detta kan vara en följd av olika faktorer, till exempel högre produktivitet som kan öka inkomsterna för både arbetsgivare och arbetstagare. Dessa faktorer kan påverka skattebetalningarna och därmed minska skatteintäkterna över de studerade länderna. Det är viktigt att minnas att sambandet mellan BNP per timme och skatteintäkterna kan vara komplext och kan påverkas av andra ekonomiska faktorer och fördelningsaspekter.

En betydelsefull iakttagelse i den internationella studien är den positiva och signifikanta koefficienten för andelen högre utbildning. Resultaten tyder på att en högre andel av befolkningen med avslutad högre utbildning är kopplad till ökade skatteintäkter från inkomstskatt som andel av BNP över de 38 OECD-länderna. Detta kan indikera att högre utbildning kan bidra till bättre jobbmöjligheter och högre inkomster för individer, vilket i sin tur ökar skattebasen och därmed skatteintäkterna. Det är viktigt att konstatera att sambandet mellan andelen högre utbildning och skatteintäkter kan vara komplext och påverkas av andra socioekonomiska faktorer och politiska beslut i respektive land.

6.2 Svenska studien

Vad blev effekten på skatteintäkterna för år 2020 och år 2021 i Sverige efter borttagandet av värnskatten?

Gällande problemformuleringen som berör effekten av borttagandet av värnskatten i Sverige har denna uppsats ej fått signifikanta resultat i regressionen. En möjlig anledning till det kan vara att värnskatten avskaffades år 2020 och att det därför finns för lite data efter avskaffandet för att kunna påvisa ett statistiskt säkerställt samband. En annan faktor som möjligtvis kan påverka är bristen på adekvat statistik. För att kunna dra en slutsats över hur

gruppen som tidigare betalade värnskatt har förändrat sitt beteende efter avskaffande hade mikrodata över dessa personers inkomster behövts. På kandidatnivå finns det ingen möjlighet att tillförskaffa sig sådan data då den kan vara kostsam.

Framtida forskning angående denna problemformulering bör kanske därför vara inriktat för högre forskning som har tillgång till mer resurser. Eftersom det inte finns tillräckligt med data för att dra någon slutsats efter avskaffandet kommer framtida forskning gynnas av att avvakta in ytterligare insamling av data.

I analysen av svenska skatteintäkter från kommunala förvärvsinkomster, statliga förvärvsinkomster och statliga kapitalinkomster framträder en nedgång i samtliga tre grupper under år 2020 efter justering för KPI. Den mest betydande minskningen noteras i gruppen statliga förvärvsinkomster, vilket tyder på att avskaffandet av värnskatten initialt hade negativ effekt på skatteintäkterna. För år 2021 observeras däremot en snabbare ökning av de statliga förvärvsinkomsterna jämfört med de kommunala förvärvsinkomsterna, vilket antyder att beteendeffekterna, som tidigare forskning av Lundberg (2017) och Daunfeldt, Gidehag och Rudholm (2021) har diskuterat, tar tid att manifesteras sig.

En intressant observation i denna studie är den betydande ökningen av de statliga kapitalinkomsterna under år 2021, vilket motsatte sig den ursprungliga hypotesen. Hypotesen var att inkomsterna inom kapitalinkomstgruppen skulle minska eller öka mindre än vad som faktiskt observerades, baserat på tidigare forskning av Bastani och Selin (2019) samt Alstadsæter och Jacob (2012), som har behandlat inkomstomvandling. Förväntningen grundades på att glappet i marginalsattesatserna mellan kapital- och arbetsinkomster har minskat. Dock ska det nämnas att kapitalinkomster kommer från olika källor och inte bara inkomstomvandling, vilket kan förklara det mindre förvånande resultatet. Denna iakttagelse öppnar upp för vidare forskning och fördjupad analys för att förstå de exakta faktorer som har bidragit till ökningen av kapitalinkomsterna och deras samband med marginalsatser och eventuell inkomstomvandling. Det kan vara värt att undersöka andra möjliga variabler och mekanismer som kan påverka kapitalinkomsternas utveckling för att få en mer omfattande förståelse av detta fenomen.

En försiktig tolkning av dessa resultat är att de är väldigt osäkra och att eventuella förändringar i skatteintäkterna endast kan betraktas som indikationer. För att göra mer precisa

bedömningar skulle en analys med en "ceteris paribus"-ansats av avskaffandet av värnskatten krävas. Det innebär att man endast undersöker effekterna av avskaffandet av värnskatten genom omfattande mikrodata och rensar för alla andra effekter som kan påverka skatteintäkterna. Tyvärr är mikrodata inte tillgänglig för denna analys, vilket har lett till att en analys av aggregerad data med många förklaringsvariabler har genomförts. Den främsta orsaken till intäkternas förändringar tros vara covid-19-pandemin som påverkade Sveriges ekonomi kraftigt enligt Angelov (2021). Resultatet visade att arbetsinkomsterna minskade och således påverkades även skatteintäkterna från samtliga grupper, dock oklart hur mycket i varje grupp. Syftet med att konstruera en trendlinje var att observera eventuella skillnader mellan de olika grupperna. Dock finns det många andra faktorer som enbart påverkar vissa grupper och som inte har kontrollerats i analysen.

Anledningen till att denna regression ändå inkluderas i uppsatsen är för att visa att ett försök har gjorts att fastställa effekterna av avskaffandet av värnskatten i Sverige. Det framgår dock att det för närvarande finns otillräckligt med data för att kunna få ett signifikant resultat. Detta kan till stor del bero på att avskaffandet är så pass nära i tid och att ytterligare forskning bör vänta några år för att kunna analysera mer omfattande data. Uppsatsen bidrar således genom att påpeka att det är för tidigt att dra en slutsats om en sådan skattereform så kort tid efter dess genomförande.

6.2.2 Andra signifikanta variabler

Den negativa och signifikanta koefficienten för andelen arbetslöshet indikerar att en ökning av arbetslösheten är kopplad till en minskning av skatteintäkterna från statlig inkomstskatt som andel av BNP under perioden 2000-2019 och 2000-2021. Detta resultat tyder på att högre arbetslöshet kan ha en negativ inverkan på skatteintäkterna genom att minska den totala skattebasen. Det kan vara viktigt att fokusera på att minska arbetslösheten för att stödja en mer stabil och hållbar nivå på skatteintäkterna.

Resultatet visade en negativ och signifikant koefficient för "tertiary", vilket indikerar att en ökning av andelen personer med högre utbildning var kopplad till minskade skatteintäkter som andel av BNP i Sverige. Denna observation skiljer sig från den internationella studien, där "tertiary" visade en positiv effekt på skatteintäkterna i OECD-länderna. Denna skillnad i resultat kan vara relaterad till specifika egenskaper i den svenska kontexten, såsom

utbildningssystemets struktur eller andra faktorer som påverkar sambandet mellan utbildningsnivå och skatteintäkter i Sverige. Vidare forskning behövs för att förstå de underliggande mekanismerna bakom denna observation och undersöka om liknande resultat finns i andra studier av skattesystemet i Sverige.

6.3 Internationell forskning

Studierna av Trabandt och Uhlig (2011), Nutahara (2015), Lin och Jia (2019) och Heijman och Ophem (2005) har inkluderat användningen av Lafferkurvan i sina analyser. Dessa studier har bidragit till att synliggöra existensen av Lafferkurvan och dess tillämplighet i olika nationella sammanhang, vilket stärker relevansen av resultaten inom den svenska kontexten. Genom att referera till dessa studier kan slutsatser dras som relaterar till och bekräftar den övergripande kunskapsbasen om Lafferkurvan.

7. Slutsats

I kapitel 7 presenteras slutsatserna av denna uppsats. Kapitlet fokuserar på en diskussion kring de empiriska resultaten och dess implikationer. Det utforskar även den teoretiska kopplingen till Lafferkurvan och ger en översikt över OECD-ländernas position på kurvan. Vidare diskuteras betydelsen av att ha en mer nyanserad syn på skattesystemet och hur detta kan påverka beslutsfattare vid utformningen av skattepolitiken. Dessutom identifieras områden som kräver vidare forskning för att få en djupare förståelse av effekterna av avskaffandet av värnskatten och dess potentiella långsiktiga konsekvenser.

Denna uppsats har undersökt hur förändringar i marginalsatser påverkar skatteintäkter och har kommit fram till resultat som överensstämmer med tidigare forskning om Lafferkurvan och OECD-ländernas position på den. En intressant observation är att länder som ligger till höger om Lafferkurvan, inklusive Sverige enligt Lundbergs (2017) indelning, inte förväntas uppleva någon betydande förändring i skatteintäkterna vid en förändring av marginalsattesatsen. Detta tyder på att dessa länder befinner sig nära toppen av Lafferkurvan och att skatteintäkterna inte skulle öka signifikant genom att höja marginalsatserna. Å andra sidan kan länder som befinner sig till vänster om Lafferkurvan förvänta sig en ökning av skatteintäkterna vid en ökning av marginalsattesatsen, men denna ökning skulle vara procentuellt mindre än själva skattehöjningen.

Genom att analysera skatteintäkterna efter avskaffandet av värnskatten i Sverige observerades en nedgång i skatteintäkterna för skattetyper som statliga förvärvsinkomster. Detta indikerar att avskaffandet av värnskatten initialt hade negativ effekt på dessa skatteintäkter. Det är dock viktigt att komma ihåg att beteendeeffekter kan ta tid att manifesteras och det kan krävas ytterligare år för att bedöma deras verkliga inverkan på skatteintäkterna. Exempelvis ökade skatteintäkterna från de statliga förvärvsinkomsterna snabbare än de kommunala förvärvsinkomsterna för år 2021. Resultaten är dock osäkra och begränsade till att vara indikationer på förändringar i skatteintäkterna.

Genom att bygga på tidigare studier från teoridelen har denna uppsats bidragit till att synliggöra existensen av Lafferkurvan. Resultaten visar tydligt att förändringar i marginalsattesatsen påverkar olika länders skatteintäkter på olika sätt, vilket ger ytterligare stöd till teorin om Lafferkurvan. Dessutom bekräftar resultaten Lundbergs (2017) indelning

av länder till vänster och höger om Lafferkurvan, vilket ger en klarare förståelse av vilka länder som befinner sig på respektive sida om kurvans topp.

En betydelsefull insikt från uppsatsen är att den kan bidra till en diskussion och ett alternativt förhållningssätt för beslutsfattare när det gäller synen på hur man kan öka skatteintäkterna. Resultaten visar att sambandet mellan skatteintäkter och skattesatser inte alltid är linjärt, vilket innebär att en höjning av marginalskattesatsen inte nödvändigtvis leder till en proportionell ökning av skatteintäkterna. Detta kan ha implikationer för beslutsfattare vid utformningen av skattepolitiken och betonar vikten av en mer nyanserad och helhetsbildad syn på skattesystemet.

För att få en mer precis bedömning av effekten av avskaffandet av värnskatten skulle en analys med en "ceteris paribus"-ansats vara önskvärd. Det innebär att man endast undersöker effekterna av avskaffandet av värnskatten genom omfattande mikrodata och rensar för alla andra effekter som kan påverka skatteintäkterna. Tyvärr är det svårt att genomföra en sådan analys inom ramen för en kandidatuppsats på grund av begränsad tillgång till mikrodata. Vidare forskning med tillgång till mer omfattande data kan hjälpa till att fördjupa förståelsen av dessa effekter och deras långsiktiga konsekvenser.

8. Referenser

- Alstadsæter, A., & Jacob, M. (2012). Income shifting in Sweden: an empirical evaluation of the 3: 12 rules. Ministry of Finance, Regeringskansliet.
https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2012/06/ESO-2012_4-till-webben.pdf
- Angelov, N. (2021). Hur har Covid-19-pandemin påverkat skatteinkomster och arbetsinkomster?
<https://www.ifn.se/media/yt3l2mkv/2021-angelov-waldenstr%C3%B6m-hur-har-covid-19-pandemin-p%C3%A5verkat-skatteint%C3%A4kter-och-arbetsinkomster.pdf>
- Boqiang L., Zhijie, J. (2019). Tax rate, government revenue and economic performance: A perspective of Laffer curve. *China Economic Review*, 56. <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2019.101307>
- Bastani, S., & Selin, H. (2019). Skillnad på marginalen: en ESO-rapport om reformerad inkomstbeskattning.
https://eso.expertgrupp.se/wp-content/uploads/2017/11/2019_3-Skillnad-p%C3%A5-marginalen.pdf
- Daunfeldt, S. O., Gidehag, A., & Rudholm, N. (2021). How do firms respond to reduced labor costs? Evidence from the 2007 Swedish payroll tax reform. *Journal of Industry, Competition and Trade*, 21(3), 315-338. <https://hfi.se/wp-content/uploads/2019/09/ptemployment190927hfiwp3.pdf>
- Heijman, W., & van Ophem, J. (2005). Willingness to pay tax: The Laffer curve revisited for 12 OECD countries. *The Journal of Socio-Economics*, 34, 714-723.
<https://doi.org/10.1016/j.socec.2005.07.013>
- Holm, G. (2018). Värns-katten kan lösa regeringsfrågan. Hämtad 5 juni, 2023 från
<https://www.expressen.se/ekonomi/varns-katten-kan-losa-regeringsfragan-/>
- Laffer, A. B. (1974). The Laffer curve. *The Public Interest*, 35, 3-14.
- Lundberg, J. (2016). Den kostsamma värns-katten. Timbro briefing paper, 11.
<https://timbro.se/ekonomi/skatter/den-kostsamma-varns-katten/>
- Lundberg, J. (2017). The Laffer curve for high incomes. (Doctoral dissertation). Uppsala University.
<https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1148666/FULLTEXT01.pdf>
- Lundberg, J., & Fritzon, G. (2019). Efter värns-katten: Hur står sig Sverige i marginalskatteligan? Timbro. <https://timbro.se/app/uploads/2019/10/eftervarns-katten.pdf>
- Miao, D., Selin, H., & Söderström, M. (2022). En utvärdering av avtrappningen av jobbskatteavdraget. IFAU-Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.
<https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2022/r-2022-09-en-utvardering-av-avtrappningen-av-jobbskatt-eavdraget.pdf>
- Nationalencyklopedin. (u.å). Skatt. Hämtad 26 april, 2023, från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/skatt>

Nutahara, K. (2015). Laffer curves in Japan. *Journal of the Japanese and International Economies*, 36, 56–72. <https://doi.org/10.1016/j.jjie.2015.02.002>.

OECD (2023), "Data warehouse", *OECD.Stat* (database), <https://doi.org/10.1787/data-00900-en>

Piketty, T., Saez, E., & Stantcheva, S. (2014). Optimal taxation of top labor incomes: A tale of three elasticities. *American Economic Journal: Economic Policy*, 6(1), 230-271. <https://doi.org/10.1257/pol.6.1.230>

Regeringen. (2019). Avskaffad övre skiktgräns för statlig inkomstskatt. Hämtad 26 april 2023, från <https://www.regeringen.se/contentassets/31c4253f861846baa846d88acda74d10/avskaffad-ovre-skiktgrans-for-statlig-inkomstskatt-s.k.-varnsskatt.pdf>

Rudholm, N. (2021). Marginalskattens effekt på företagens löneutbetalningar: En analys av varnsskattens införande. Hfi Forskningsrapport 2021:02. <https://hfi.se/wp-content/uploads/2021/07/vsrapportsnfinal3.pdf>

Statistiska Centralbyrån (2021). Skatter, totalsumma, mnkr efter typ av skatt, kön, ålder, inkomstklass och år. Hämtad 21 mars, 2023, från https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HE_HE0110_HE0110B/Skatter/table/tableViewLayout1/

Skatteverket (2017). Skatter i Sverige. Hämtad 11 maj, 2023, från <https://www.skatteverket.se/download/18.515a6be615c637b9aa48d84/1498725751677/Skatter%20i%20Sverige%20-%20%C3%A4rare.pdf>

Skatteverket (2022). Skatteverkets budgetunderlag 2024-2026. Hämtad 31 mars, 2023, från <https://www.skatteverket.se/download/18.48cfd212185efbb440b2e6c/1677069797490/Skatteverkets%20budgetunderlag%202024%20-%202026.pdf>

Trabandt, M., & Uhlig, H. (2011). The Laffer curve revisited. *Journal of Monetary Economics*, 58(4), 305–327. <https://doi.org/10.1016/j.jmoneco.2011.07.003>.

Velaj, E., & Prendi, L. (2014). Tax revenue-The determinant factors-The case of Albania. *European Scientific Journal*. <https://ejournal.org/index.php/esj/article/view/4121>